

Plenarhandling

B9-0402/2023

2.10.2023

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalanden av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om situationen i Nagorno-Karabach efter Azerbajdzjans angrepp och de fortsatta hoten mot Armenien
(2023/2879(RSP))

Nathalie Loiseau, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Karen Melchior, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Victoria Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Hilde Vautmans, Salima Yenbou
för Renew-gruppen

B9-0402/2023

Europaparlamentets resolution om situationen i Nagorno-Karabach efter Azerbajdzjans angrepp och de fortsatta hoten mot Armenien (2023/2879(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina senaste resolutioner om situationen i Nagorno-Karabach, Azerbajdzjan och Armenien,
- med beaktande av avtalet om eldupphör som ingicks mellan ledarna för Ryssland, Armenien och Azerbajdzjan den 9 november 2020,
- med beaktande av de insatser för medling mellan Armenien och Azerbajdzjan som EU, Frankrike och Tyskland leder,
- med beaktande av de relevanta handlingarna och internationella avtalen, däribland Förenta nationernas stadga, Helsingforslutakten av den 1 augusti 1975 och Alma-Ataförklaringen av den 21 december 1991,
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, Genèvekonventionerna och deras efterföljande protokoll samt Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,
- med beaktande av uttalandena från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 19 september 2023 om Azerbajdzjans militära upptrappning och av den 21 september 2023 om utvecklingen i Nagorno-Karabach, och anförandet från den höga representanten inför FN:s säkerhetsråd den 21 september 2023 om Nagorno-Karabach,
- med beaktande av det brådskande sammanträdet i FN:s säkerhetsråd den 21 september 2023 om situationen i Nagorno-Karabach,
- med beaktande av uttalandet från Europeiska utrikestjänstens talesperson av den 29 september 2023 om tvångsflyttningen av människor från Nagorno-Karabach,
- med beaktande av uppmaningen från FN:s generalsekreterare António Guterres av den 19 september 2023 om omedelbart upphörande av fientligheterna och kommentaren från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter Volker Türk av den 26 september 2023,
- med beaktande av beslutet i Internationella domstolen av den 22 februari 2023 om begäran om information om provisoriska åtgärder för tillämpning av den internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (Armenien mot Azerbajdzjan),
- med beaktande av rapporten från Europarådets europeiska kommission mot rasism och intolerans av den 29 mars 2023 om Azerbajdzjan,

- med beaktande av memorandumet från Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter av den 21 oktober 2021 om de humanitära och människorättsliga konsekvenserna efter utbrottet av fientligheter mellan Armenien och Azerbajdzjan angående Nagorno-Karabach år 2020,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Den 19 september 2023 inledde Azerbajdzjan ett förhandsplanerat militärt angrepp mot Nagorno-Karabach, med åtskilliga dödsoffer som följd. Eldupphör avtalades den 20 september 2023, men säkerhetsläget för civila boende i Nagorno-Karabach är inte garanterat.
 - B. Detta angrepp utgör ett grovt brott mot mänskliga rättigheter och en tydlig överträdelse av trepartsuttalandet om eldupphör av den 9 november 2020 och de åtaganden som Azerbajdzjan gjort i förhandlingarna där EU varit medlare.
 - C. Åtskilliga tjänstemän och tidigare tjänstemän från Nagorno-Karabach har gripits av Azerbajdzjan sedan den 19 september 2023.
 - D. Över 100 000 armenier från Nagorno-Karabach har tvingats fly till Armenien sedan den azerbajdzjanska offensiven den 19 september 2023.
 - E. Det finns trovärdiga rapporter om att azerbajdzjanska trupper utövat plundring, förstörelse, våld och gripanden sedan offensiven inleddes.
 - F. Det finns ett trängande behov av att hejda den armeniska lokalbefolkningens pågående påtvingade utvandring, som är liktydig med etnisk rensning, och säkerställa sådana förhållanden att de tryggt kan återvända till Nagorno-Karabach. Karabach-armenierna har rätt att leva i sina hem i värdighet och trygghet.
 - G. Sedan december 2022 har Azerbajdzjan blockerat Latjinkorridoren, den enda förbindelsen mellan Nagorno-Karabach och Armenien, vilket har berövat omkring 120 000 Karabach-armenier deras rörelsefrihet och tillgång till livsmedel, mediciner, hygienprodukter och andra varor.
 - H. Genom att upprätthålla blockaden av Latjinkorridoren bröt Azerbajdzjan mot sina internationella skyldigheter enligt trepartsuttalandet om eldupphör av den 9 november 2020, enligt vilket Azerbajdzjan måste garantera säkerheten för personer, fordon och last som transporteras längs korridoren i båda riktningarna.
 - I. Dessa dryga nio månader av organiserad svält och isolering har särskilt drabbat utsatta grupper i Nagorno-Karabach, såsom barn, äldre och personer med funktionsnedsättning och kroniska hälsoåkommor. Detta har bland annat lett till fler missfall och prematura födselar pga. att gravida kvinnor inte har tillgång till ordentlig näring och mödravård.
 - J. Azerbajdzjan har också skurit av regionens gas- och elförsörjning, något som avsevärt påverkar levnadsförhållandena i regionen, däribland sjukvårdsinrättningarnas och utbildningsinstitutionernas funktion. Pga. blockaden har sjukvårdsinstitutionerna i Nagorno-Karabach haft otillräcklig kapacitet att ta sig an människorna som skadats i det azerbajdzjanska angreppet.

- K. Armenier som tvingas fly råkar ut för kontroller, påtryckningar och restriktioner, däribland risken att gripas och hamna i fängelse, när de försöker lämna området Nagorno-Karabach. Det är fortfarande omöjligt för icke-statliga organisationer, internationella organisationer och donatorer att komma in i området från Armenien och ge akut bistånd till befolkningen.
- L. De ryska så kallade fredsbevarande styrkorna på platsen har inte fullgjort sitt uppdrag och har inte vidtagit åtgärder för att avsluta blockaden eller få stopp på det azerbajdzjanska militära angreppet mot Nagorno-Karabach.
- M. I ett beslut från den 22 februari 2023 beordrade Internationella domstolen Azerbajdzjan (i målet Armenien mot Azerbajdzjan) att tillåta fri passage genom Latjinkorridoren och vidta alla åtgärder man förfogar över för att säkerställa att personer, fordon och gods oförhindrat kan röra sig längs Latjinkorridoren i båda riktningarna.
- N. Andra stater har gett Azerbajdzjan politiskt, diplomatiskt och militärt stöd, vilket ytterligare har förvärrat konflikten.
- O. Den 28 september 2023 undertecknade Karabach-armeniernas ledare, Samvel Shahramanyan, ett dekret där det meddelades att samtliga statliga institutioner och organisationer ska vara upplösta senast den 1 januari 2024 och att den självutropade republiken Nagorno-Karabach (Artsach) ska upphöra att existera.
- P. Enligt punkt 9 i 2020 års avtal om eldupphör i Nagorno-Karabach ska Armenien garantera säkerheten för transportförbindelserna mellan det huvudsakliga Azerbajdzjan och dess exklav Nachitjevan: förbindelser som av Azerbajdzjan och Turkiet har framhållits som ”Zangezurkorridoren” och retoriskt har utnyttjats av tjänstemän i de två länderna på sådana sätt som hotar Armeniens suveränitet.
- Q. Under de senaste åren har den azerbajdzjanska ledningen vid åtskilliga tillfällen gjort irredentistiska uttalanden med anspelningar på Armeniens suveräna territorium. Vid flertalet tillfällen de senaste två åren har den azerbajdzjanska armén ockuperat olika delar av Armeniens suveräna territorium och bombat civila mål på Armeniens territorium.
- R. Internationella rödakorskommittén har alltså ett begränsat mandat som inte gör det möjligt att gripa sig an de allt större kort- och långsiktiga behoven och konsekvenserna av den humanitära situationen.
- S. Europaparlamentets tidigare varningar om läget har inte lett till någon märkbar förändring av EU:s politik gentemot Azerbajdzjan.
1. Europaparlamentet fördömer i starkaste ordalag Azerbajdzjans förhandsplanerade militära angrepp mot armenierna i Nagorno-Karabach, och manar till att våldet mot folket i denna region upphör omedelbart och fullständigt.
 2. Europaparlamentet betonar att detta angrepp utgör ett grovt brott mot internationell rätt och mänskliga rättigheter och en tydlig överträdelse av trepartsuttalandet om eldupphör av den 9 november 2020 och de åtaganden som Azerbajdzjan gjort i förhandlingarna där EU varit medlare. Parlamentet uppmanar alla parter i konflikten att aktivt stödja och

säkerställa fullständigt genomförande av det eldupphör som avtalades den 20 september 2023.

3. Europaparlamentet beklagar djupt dödsoffren och skadorna till följd av Azerbajdzjans senaste angrepp, däribland efter en explosion i en bränsledepå den 25 september 2023. Parlamentet uttrycker sin solidaritet med armenierna i Nagorno-Karabach som har tvingats att fly sina hem. Parlamentet anser att den nuvarande situationen är liktydig med etnisk rensning och fördömer kraftigt hot och våldshandlingar som azerbajdzjanska trupper begår mot befolkningen i Nagorno-Karabach.
4. Europaparlamentet påminner Azerbajdzjan om att landet har fullt ansvar för säkerheten och välbefinnandet för alla människor i Nagorno-Karabach och måste hållas ansvarigt. Parlamentet uppmanar med kraft de azerbajdzjanska myndigheterna att avhålla sig från alla åtgärder som kan medföra att lokalbefolkningens påtvingade utvandring fortsätter. Parlamentet uppmanar de azerbajdzjanska myndigheterna att tillåta den armeniska befolkningen att tryggt återvända till Nagorno-Karabach, att ge stabila garantier för att deras rättigheter skyddas och att avhålla sig från all uppviglande retorik som kan sporra till diskriminering mot armenier eller driva armenier att lämna Nagorno-Karabach. Parlamentet påminner de azerbajdzjanska myndigheterna om att rätten att återvända till sitt hem är ett grundläggande rättesnöre i den internationella människorättslagstiftningen. Parlamentet uppmanar de azerbajdzjanska myndigheterna till nära samråd med Europarådet, FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och andra internationella organisationer angående bästa praxis för att garantera etniska armeniers rättigheter. Parlamentet uppmanar Azerbajdzjan att släppa alla de invånare i Nagorno-Karabach som gripits sedan den 19 september 2023, inklusive tidigare tjänstemän från regionen.
5. Europaparlamentet kräver att blockaden av Latjinkorridoren omedelbart hävs, för att säkerställa att humanitärt bistånd kommer fram till de behövande i Nagorno-Karabach, och att Latjinkorridoren öppnas och hålls öppen eftersom den för Karabach-armenierna utgör en fysisk förbindelse till deras land, ägor, kultur och arv. Parlamentet uppmanar med kraft de azerbajdzjanska myndigheterna att sätta in alla insatser för att säkerställa att de armenier som gett sig av får tillgång till all information de behöver om hur de återställer sina boenden i Nagorno-Karabach och blir fullständigt försedda med alla andra rättigheter till bland annat egendom, sociala fördelar och utbildning om de skulle besluta att återvända.
6. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att akut arbeta för att säkerställa internationella garantier som tryggar säkerhet och välbefinnande för armenier som bor i Nagorno-Karabach och omedelbart återupprätta fullständigt tillträde för humanitär hjälp till regionen. Parlamentet uppmanar till att alla de förhållanden skapas som är nödvändiga för att flyktingarna tryggt ska kunna återvända hem. Parlamentet efterlyser att ett FN-uppdrag från flera olika organ snabbt utstationeras till Nagorno-Karabach för att övervaka och bedöma människorätts- och säkerhetsläget och även bevarandet av kulturarv och historiska fornlämningar. Parlamentet uppmanar till att de ryska fredsbevarande styrkorna akut ersätts av ett internationellt fredsbevarande uppdrag.

7. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande av de azerbajdzjanska militära inträngen på Armeniens internationellt erkända territorium. Parlamentet upprepar sitt krav att Azerbajdzjan ska dra tillbaka sina trupper från hela Armeniens suveräna territorium. Parlamentet beklagar och uttrycker sin djupa oro över irredentistiska och uppviglande uttalanden från den azerbajdzjanske presidenten och andra azerbajdzjanska tjänstemän som hotar Armeniens territoriella integritet och suveränitet, däribland uttalanden i samband med den så kallade Zangezurkorridoren. Parlamentet fördömer det stöd som andra länder gett till Azerbajdzjan under denna kris, och uppmanar till ett slut på detta stöd för att förebygga vidare upptrappning.
8. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att anta riktade sanktioner mot enskilda personer i den azerbajdzjanska regeringen som är ansvariga för flertalet brott mot avtalet om eldupphör och brott mot mänskliga rättigheter i Nagorno-Karabach. Parlamentet uppmanar till utredningar av övergrepp från azerbajdzjanska styrkor som skulle kunna utgöra krigsförbrytelser. Parlamentet efterlyser en omfattande översyn av EU:s relationer med Azerbajdzjan, där hänsyn tas till den senaste utvecklingen och det förvärrade läget för mänskliga rättigheter i landet. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att, om Azerbajdzjan fortsätter att åsidosätta sina åtaganden, överväga att upphäva avtalet om viseringslättnader med Azerbajdzjan och minska på samarbetet med landet på andra områden.
9. Europaparlamentet anser det oacceptabelt med de kommentarer och hot som riktats mot Europaparlamentsledamöter från azerbajdzjanska myndigheter, däribland Azerbajdzjans ambassadör i EU.
10. Europaparlamentet fördömer president Erdoğan för att ha utnyttjat den väpnade konflikten i Nagorno-Karabach till att gynna Turkiets politiska och ekonomiska intressen. Parlamentet uppmanar Turkiet att inta ett konstruktivt och ansvarsfullt förhållningssätt beträffande Armeniens territoriella integritet och främja fred i regionen.
11. Europaparlamentet lovordar den armeniske premiärministern Nikol Pashinyan för hans åtagande för fred. Parlamentet upprepar EU:s åtagande att stödja Armeniens suveränitet, demokrati och territoriella integritet. Parlamentet fördömer kraftigt Rysslands tilltagande hybridförsök att destabilisera den politiska situationen inom Armenien. Parlamentet välkomnar Armeniens föresats att ratificera Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen.
12. Europaparlamentet uppmanar EU att svara jakande på Armeniens begäran om stöd via den europeiska fredsfaciliteten och att utöka sitt humanitära och ekonomiska bistånd till Armenien, som nu står inför tiotusentals flyktingars ankomst. Parlamentet uppmanar EU att, eftersom tusentals etniska armenier fått sin utbildning avbruten, hjälpa till att inrätta och finansiera stipendier till elever och studenter som evakuerats så att de kan fortsätta sina studier.
13. Europaparlamentet anser att genuin dialog mellan Azerbajdzjan, Armenien och företrädare för Karabach-armenierna är den enda hållbara vägen framåt, och uppmanar EU och dess medlemsstater att stödja sådana insatser. Parlamentet understryker att det behövs ett omfattande fredsavtal mellan Armenien och Azerbajdzjan, som måste inbegripa ömsesidigt erkännande av territoriell integritet, garantier för

Nagorno-Karabachs armeniska befolknings rättigheter och säkerhet samt frisläppande av fångar.

14. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att utöka sin närvaro på plats och att öka det humanitära biståndet till människor som fördrivits från Nagorno-Karabach till Armenien eller lever i Nagorno-Karabach.
15. Europaparlamentet uppmanar EU:s civila uppdrag i Armenien att noga övervaka hur säkerhetssituationen utvecklas på plats, rapportera öppet om detta till Europaparlamentet och aktivt bidra till konfliktlösningsinsatser. Parlamentet ger sitt stöd till att utöka omfattningen av och stärka mandatet för Europeiska unionens uppdrag i Armenien (Euma) och förlänga dess varaktighetstid. Parlamentet beklagar djupt att Azerbajdzjan aldrig tillåtit att Euma utstationerats på dess territorium.
16. Europaparlamentet uttrycker djupt missnöje med att kommissionen och rådet har förbisett återkommande varningar från Europaparlamentet om situationen i Nagorno-Karabach och riskerna för en katastrofal utgång. Parlamentet beklagar djupt att EU:s åtgärder hittills inte har gett några som helst positiva resultat. Parlamentet kräver att Europeiska utrikestjänsten omprövar sina åtgärder i Sydkaukasien och återinsätter särskilt avsedd personal.
17. Europaparlamentet beklagar djupt det ungerska parlamentets beslut att blockera ett gemensamt uttalande från alla EU-medlemsstater som fördömer Azerbajdzjans militära operation mot Nagorno-Karabachs armeniska befolkning. Parlamentet uppmanar rådet att enas i stöd för att EU ska delta mer aktivt i att skydda mänskliga rättigheter och främja fred mellan Azerbajdzjan och Armenien.
18. Europaparlamentet ifrågasätter det lämpliga i att göra EU mer beroende av gasexport från Azerbajdzjan. Parlamentet uppmanar kommissionen att utreda misstankar om att Azerbajdzjan i själva verket exporterar rysk gas till EU. Parlamentet uppmanar till att all import av olja och gas från Azerbajdzjan till EU avbryts i händelse av militär aggression mot Armeniens territoriella integritet eller betydande hybridangrepp mot Armeniens konstitutionella ordning och demokratiska institutioner.
19. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Republiken Azerbajdzjans president, regering och parlament, Republiken Armeniens president, regering och parlament, Ryska federationens president, regering och parlament, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, FN samt Europarådet.